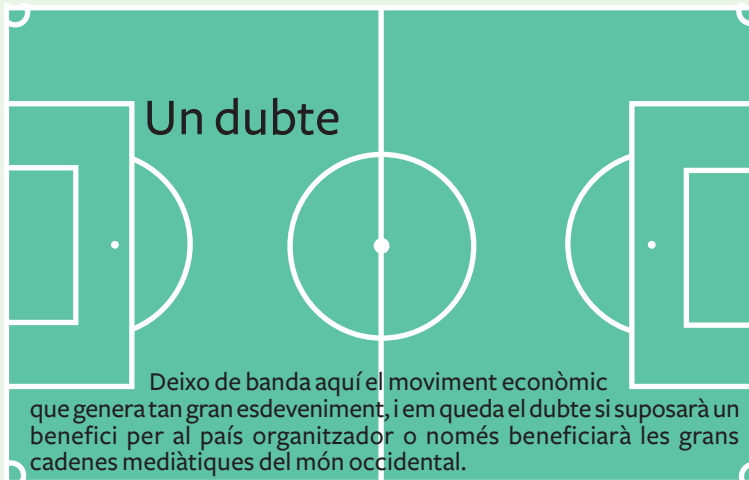


## El futbol, una litúrgia laica?

### A l'ombra del Campionat mundial

Francisco Giménez, prevere

Escric aquestes ratlles al bell mig de la celebració del campionat del món de futbol a Sud-àfrica. Els diaris en van plens, la tele ens inunda de colors, samarretes i cants. Són dies en què sembla que tot gira al voltant d'una pilota, i que el fet d'entrar o no a la porteria acaba essent quasi una qüestió d'Estat.



els meus ulls voldrien apropiarse al món del futbol, i mirar d'entreveure si aquestes organitzacions esportives (o econòmiques que juguen amb sentiments profunds de l'ésser humà) no estarà convertint-se en una litúrgia laica. Em pregunto si els grans estadis no s'estan convertint en els grans temples del segle XXI. Em pregunto si aquests jugadors corrent darrera una pilota no s'estan convertint en els déus de la nostra societat, que els adora i venera, com si esperés d'ells alguna mena de salvació. Em pregunto si els partits de futbol no acabaran sent un acte massiu on renovar la nostra fe en l'immediat, la nostra esperança sense horitzons i la nostra caritat a ras de terra. Em pregunto si els cracs, que algú ha creat, no acabaran sent els nostres ídols de referència i els nostres intercessors per assolir

una salvació que ens permeti oblidar els problemes de cada dia. La gran pregunta acaba sent: una població que, d'una manera o altra necessita creure, esperar i estimar, ¿no estarà substituint la litúrgia d'una religió per la litúrgia d'un espectacle? ¿No estarà substituint la dimensió religiosa de l'ésser humà per una celebració més o menys esportiva? ¿No estarà buscant la redempció del seu pecat profund en unes emocions a flor de pell en qualsevol estadi?

Potser massa preguntes, i gens fàcils de contestar. Però d'entrada diria que hi ha punts de contacte entre el futbol de les grans ocasions i la litúrgia d'una religió. I no em refereixo als signes religiosos que alguns jugadors exterioritzen en moments determinats. No és un acte religiós per molt que alguns

facin el senyal de la creu en saltar al camp, ni quan el porter i el que ha de xutar el penal fan el mateix signe religiós, però amb finalitats oposades: parar el xut o ficar la pilota dins la porteria. ¡Quins maldecaps per al bon Déu que és reclamat en un mateix moment per aconseguir dues coses que s'exclouen! ¡Quins maldecaps per un Déu que ni pot parar penals ni pot ficar la pilota dins la porteria! Crec que aquests signes de certa religiositat no arriben a donar el to d'un acte religiós a un espectacle esportiu. No crec que l'ofrena de la copa al patró de torn tingui massa contingut religiós. Deixem-ho per un simple acte cultural, tot i que queda més bé per les nostres terres portar el trofeu a una església que a la seu d'una altra institució. Una església no deixa de tenir una certa "pompa" que difícilment es troba en altres indrets.

Jo voldria subratllar alguns elements que es donen en el futbol i que podrien decantar aquest esport cap a una mena de litúrgia laica. No podem perdre de vista que la paraula "litúrgia" té diferents significats. Aquí em refereixo a la litúrgia, com a celebració festiva, integrada per diferents elements sensibles i que pretén influir en uns comportaments humans dels qui hi participen. Anem per passos.

**Els cants.** No hi ha litúrgia silenciosa en la seva totalitat.

Necessita expressar-se a través dels cants que uneixen veus i cors. Un estadi, convertit en una gran massa coral, on uns i altres canten els seus himnes, no deixa de ser impressionant. Cantar apropa i identifica a un ma-teix temps. Uneix la veu i apropa els cors.

**Els espais.** Tota litúrgia té una bona distribució dels espais, i tothom sap quin és el seu terreny, i es mira de respectar. Doncs, un estadi també marca territoris per a cadascú, i no es poden modificar. El fet d'agrupar afeccions d'un i altre equip no és només per evitar enfrontaments sinó per mantenir la cohesió del grup que empeny un equip i intenta atemorir l'altre. No és el mateix seure en un lloc o altre en un partit.

**El vocabulari.** Que a un camp de futbol l'anomenin "la catedral" no deixa de ser xocant. Segur que en sentit metafòric es pot admetre. Allà si desenvolupà en algun moment un estil de joc que podia servir perquè els altres n'aprenguessin. Però avui aquestes catedrals laiques ja no es construeixen a la vora del Nervión.

Els futbolistes destacats també s'inclouen en la denominació d'"ídols", o sigui de déus falsos, tot i que la paraula vol subratllar el ganxo que tenen per arrossegar alguns esportistes. D'una manera semblant s'utilitza la paraula "déus" per referir-se a alguns d'aquests grans jugadors.

Però potser el que més m'ha sorprès en aquest camp és un



anunci on es llegeix: "Caravaca de la Cruz. Año Santo 2010. Impulsor oficial de la selecció espanyola de fútbol", o sigui: que aquesta selecció té un "impulsor oficial" espiritual amb garanties d'èxit! Arribarà lluny amb aquest impuls!

**Els himnes.** Són moments molt emotius abans de començar un partit, sobretot si s'escolten amb respecte. Però a vegades poden convertir-se en refugis de patriotisme de via estreta i en simples mitjans d'imposar-se a minories més silencioses. I això s'alterna amb moments de silenci profund en situacions compromeses.

**Les candeles.** Aquestes llumetes amb què a vegades s'acompanya l'equip no deixen de ser un element bonic en un estadi. Creen comunitat i volen representar la il·lusió de victòria més que l'eficàcia d'aquestes llums per guiar l'equip a la victòria.

**La processó d'entrada i el gest de pau.** Ben arrengrats, un

darrera l'altre, surten a l'estadi els equips. Seguint els àrbitres que regularan aquell partit. Nerviosos perquè comenci tot. I com que tots són bons xiquets, abans de les patades, el ritual de donar-se la pau. Potser tot una mica artificial però al cap i a la fi elements d'una litúrgia laica que no es pot desmerèixer.

Ben segur que s'hi podrien trobar altres elements litúrgics. I tot això no ho dic en pla de crítica. Simplement constato que els col·lectius humans necessiten ritus i litúrgies per expressar-se i cohesionar-se i que això es fa clarament visible en una competició esportiva com l'actual campionat del món. L'únic que em sap greu és que per a molts aquesta sigui l'única litúrgia que viuen o celebren. I també lamento quan interessos econòmics o polítics es serveixen d'aquesta litúrgia amb finalitats no massa nobles. Però això avui no hi entra. Que guanyi el millor i que aquesta litúrgia prou bonica no ens faci perdre de vista la gran Litúrgia on ens hi juguem quelcom més que un títol i una copa. 